

EXPUNERE DE MOTIVE

Pensiile personalului diplomatic și consular, care și-a desfășurat activitatea în Ministerul Afacerilor Externe și a fost pensionat până în prezent, sunt foarte mici și nu reflectă importanța și contribuția muncii prestate de această categorie profesională.

La același nivel scăzut se află și pensiile personalului care a desfășurat activitate de comerț exterior în țară și în străinătate.

Personalul diplomatic și consular constituie o categorie socio-profesională distinctă, cu multe aspecte specifice privind recrutarea și selecția personalului, pregătirea profesională, organizarea și disciplina muncii, presiunile psihice și eforturile pe care le reclamă diplomația, privațiunile familiale în timpul activității, precum și modul de salarizare:

1. Diplomații reprezintă, în orice țară a lumii, un corp de elită. Exigențele manifestate, atât la recrutarea corpului diplomatic și consular dintre absolvenții cu studii universitare, cât și ulterior, pentru formarea și profesionalizarea acestuia pentru a deveni personal de carieră, se confruntă cu dificultățile rezultate din nivelul încă scăzut al salarizării în administrațiile centrale ale Ministerului Afacerilor Externe și Departamentul de Comerț Exterior, îndeosebi cu perspectiva unor pensii ridicol de scăzute, acordate, până acum, acestei categorii de personal.

2. Personalul diplomatic și consular își desfășoară activitatea în administrațiile centrale ale MAE și DCE și la ambasadele și consulatele României, în cadrul unor misiuni permanente. Durata unei misiuni este de cca. 4 ani, putând fi redusă sau prelungită în funcție de interesele generale ale țării. Ambasadorii sunt recrutați, de regulă, dintre diplomații de carieră și sunt asimilați din punct de vedere juridic cu demnitarii țării. Aceștia sunt trimiși în străinătate pe baza unor decrete prezidențiale, ei reprezentând nemijlocit șeful statului și Guvernul în relațiile cu șefi de state și guverne, respectiv de organizații sau organisme internaționale pe lângă care sunt acreditați.

La rândul lor, ceilalți diplomați sunt trimiși în misiuni permanente la ambasadele și consulatele României prin ordine ale ministrului afacerilor externe, respectiv ale conducătorului DCE. Diplomaților le revin sarcini și competențe deosebite, în special la ambasade și consulate, privind aplicarea politicii externe a României, promovarea și apărarea intereselor fundamentale ale țării, reprezentarea cu demnitate a statului și poporului român, a intereselor naționale și dezvoltarea continuă a raporturilor României cu statele respective, îndeosebi privind creșterea exporturilor de produse românești și atragerea de investitori străini în țara noastră. Pe durata misiunilor permanente, diplomații sunt expuși unor eforturi deosebit de mari: trebuie să respecte cu rigurozitate disciplina specifică muncii diplomatice, regulile privind obținerea și transmiterea la autoritățile române a informațiilor secrete, strict secrete și confidentiale; sunt confrunțați în permanență cu presiunea serviciilor de informații ale țării de reședință, precum și ale altor state; sunt supuși unor pericole, determinate de specificul activității desfășurate, inclusiv de cele ocazionate de situațiile conflictuale interne, sau de declararea stării de război în țările respective și de acțiunile terorismului internațional; sunt expuși contractării de boli specifice unor

zone geografice; au dificultăți de adaptare la condițiile de climă grea și diferențele de fus orar; suportă o serie de privațiuni de ordin familial, se despart de copii, care rămân în țară, lipsindu-i de grija părintească și o educație corespunzătoare, uneori chiar în perioadele cele mai dificile ale pubertății; rămân adesea singuri, soțiile fiind nevoite să se întoarcă în țară pentru rezolvarea problemelor ce apar în evoluția copiilor. Toate aceste aspecte specifice muncii diplomatice conduc la o uzură psihică și fizică a diplomatului mult mai mare decât în alte domenii de activitate, afectându-le decisiv starea sănătății.

3. Disciplina și structura de organizare a MAE și DCE, a ambasadelor și consulatelor se aseamănă în mare măsură cu cea din armată. Diplomații și consulii sunt ierarhizați pe grade diplomatice și consulare: ambasador, ministru plenipotențiar, ministru consilier, consilier diplomatic și consul general, secretar I și consul, secretar II și viceconsul, secretar III și agent consular și atașat. Avansarea în gradul diplomatic sau consular imediat superior se face numai prin concurs, respectându-se condițiile de vechime minimă ale gradului inferior.

4. În diferite forme, diplomații își continuă activitatea de specialitate și după pensionare, fără a fi retribuiți. În cadrul Asociației Ambasadorilor și Diplomaților de Carieră din România și al Asociației Române de Politică Externă, precum și al altor asociații și fundații cu activitate în domeniul politicii externe, participă la seminarii, mese rotunde și simpozioane. Informările și sintezele elaborate de ei pe teme de politică externă de interes pentru România sunt valorificate prin MAE, DCE și alte ministere și instituții de profil.

5. Diplomații se bucură în toate statele lumii, îndeosebi în cele cu tradiții democratice, de prețuire și recunoștință din partea autorităților, atât în timpul activității, cât și după încetarea acesteia, ceea ce se reflectă inclusiv în salarii corespunzătoare, respectiv, pensii decente, în concordanță cu importanța și specificul muncii diplomatice.

6. Modul de salarizare:

Pe durata misiunilor permanente, personalul diplomatic și consular este salarizat în valută, corespunzător gradelor diplomatice avute, iar pe perioadele lucrate în administrațiile centrale ale MAE și DCE, în lei.

Nivelul foarte scăzut al pensiilor personalului diplomatic și consular este rezultatul unor nedreptăți comise acestei categorii socio-profesionale în tratarea problematicii pensiilor, atât în perioada dinaintea de 1989, cât și după, îndeosebi privind interpretarea și metodologia de aplicare a Legii nr.3/1977 privind pensiile de asigurari sociale de stat și asistența socială, în baza căreia s-au făcut pensionările până la data de 1 aprilie 2001.

Astfel, a fost desconsiderat art.10 din această lege, care prevede, pentru stabilirea drepturilor cuvenite cu titlu de pensie, luarea în calcul a veniturilor salariale efective din 5 ani consecutivi din ultimii 10 lucrați, la alegerea persoanei interesate. Contrar acestei prevederi exprese, la calcularea pensiilor de bază nu s-a ținut seama de salariile reale încasate de aceștia în valută, ci de salariile în lei avute în momentul plecării la post, înscrise în carnetele de muncă, salarii fictive, neîncasate niciodată pe perioadele lucrate în străinătate, salarii cu mult sub nivelul celor reale în valută, cu

scopul vădit de a li se acorda pensii cât mai mici, anomalie preluată de la regimul politic anterior și neremediată în practică până acum.

De asemenea, până în 1990, salariile în lei, înscrise în cărțile de muncă, pe perioadele misiunilor permanente, erau menținute în mod deliberat aproape constant, acordându-se majorări la intervale mult mai mari decât salariaților din administrațiile centrale ale MAE și ale fostului Minister al Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale.

O încălcare și mai evidentă a drepturilor cuvenite s-a comis la calcularea pensiilor suplimentare, neluându-se în considerare contribuțiile reale în valută, reținute diplomaților direct pe statele de salarii de la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României de-a lungul anilor lucrați în exterior, sume care au constituit un aport important în valută la fondul de pensii (între 2.500 și 5.000 USD/persoană pe durata misiunilor în străinătate).

În acest context, se subliniază faptul că MAE, DCE și fostele ministere de comerț exterior au virat Ministerului Muncii și Solidarității Sociale contravaloarea în lei a contribuțiilor în valută reținute personalului diplomatic și consular.

Situația menționată mai sus a condus la stabilirea unor pensii ridicol de mici ale diplomaților, mult sub nivelul pensiilor unor portari sau șoferi pensionați în ultimul timp. Cu titlu de exemplu, menționăm că pensiile unor foști ambasadori cu circa 45 de ani de vechime neîntreruptă în muncă sunt, în prezent, de aproximativ 3,5 milioane lei, incluzând în această sumă și pensia suplimentară.

În concluzie, personalul diplomatic și consular, pensionat până în prezent și cel care se va pensiona în viitor este îndreptățit, din punct de vedere juridic, moral și social la stabilirea unui sistem propriu de pensionare, așa cum s-a procedat în mod corect și în situația altor categorii socio-profesionale, cum sunt magistrații.

Trebuie subliniat și faptul că personalul diplomatic trimis în misiuni permanente de MAE și DCE se vede discriminat și nedreptățit, întrucât pentru unele din categoriile de personal, care au avut la ambasadere și consulatele române același regim de salarizare, în baza statelor unitare de plată, s-a găsit deja o rezolvare.

Ținându-se seama de argumentele expuse, în mod deosebit de faptul că nici Legea nr.19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale nu reglementează drepturile cuvenite cu titlu de pensie în concordanță cu specificul și importanța muncii diplomatice, apare imperios necesară aprobarea unui act normativ propriu de pensionare a membrilor personalului diplomatic și consular, care au o vechime de peste 20 de ani bărbații și 15 ani femeile, în activitatea diplomatică, respectiv în cea de comerț exterior, din care cel puțin o misiune de 4 ani în străinătate cu grade diplomatice sau consulare, acordându-li-se pensii de serviciu în cote procentuale din veniturile salariale lunare nete, pe care le au la data pensionării pentru limită de vârstă și stagiul complet de cotizare.

În acest sens, prin prezenta ordonanță de urgență se prevede ca pensia de serviciu să fie, pentru diplomați și consuli, de 80% din veniturile salariale lunare nete ale acestora, iar, pentru cei care au îndeplinit și funcția de ambasador în străinătate, de 80% din veniturile salariale lunare nete ale ambasadorului în activitate în centrala MAE.

Pensia de serviciu se va acorda și personalului diplomatic pensionat până în prezent, ca act normativ reparatoriu, de justiție și de nediscriminare.

Fondurile anuale necesare pentru acoperirea diferențelor dintre pensiile de serviciu și cele din sistemul general de asigurări sociale de stat sunt nesemnificative, putând fi suportate din bugetul de stat, deoarece, dintre persoanele pensionate în ultimii 20 ani, numai aproximativ 280 îndeplinesc condiția de vechime minimă de 20 de ani bărbații și 15 ani femeile, în activitatea MAE, respectiv a DCE, din stagiul complet de cotizare.

Neevaluarea corectă și la timp a situației specifice acestei categorii poate atrage consecințe care să afecteze calitatea, profesionalismul și chiar fidelitatea acestui personal, făcând, în ultimă instanță și mai puțin atractivă chemarea către această profesie.

Se apreciază că măsurile propuse prin prezenta ordonanță de urgență au caracter excepțional și se impune adoptarea lor în regim de urgență, ținând cont de cele expuse, precum și de faptul că aproximativ 200 de diplomați pensionați anterior au fost privați mulți ani de drepturile cuvenite, fiind întrunite, astfel, condițiile prevăzute de articolul 114 alin. (4) din Constituție.

Față de cele prezentate mai sus, a fost întocmit proiectul de lege alăturat, privind aprobarea Ordonanței de urgență privind sistemul de pensionare a membrilor personalului diplomatic și consular, pe care îl supunem Parlamentului, spre adoptare.

PRIM-MINISTRU

ADRIAN NĂSTASE

The image shows the official seal of the Prime Minister of Romania, which is a circular emblem containing the coat of arms of Romania. To the right of the seal is a handwritten signature in black ink, which appears to be 'AN' followed by a checkmark-like flourish.